

Món Planells

Set obres del pintor Àngel Planells per a una proposta educativa, centrada en el marc escolar dels centres de Primària de Blanes

Quadern del professorat

Col·laboradores/rs per a la proposta didàctica:

CEIP Carles Faust:

- Carme Buj i Planès
- Salomé Sambola i Casanovas

CEIP Joaquim Ruyra:

- Pedro León Barroso
- Mercè Horta Saguer
- Anna Pujol Villegas
- Rosa Bou Bahí.
- Ma Eugènia Mascort Vidal

CEIP Mn. Joan Batlle:

- Marga Calderón Mena
- Núria Agustí Torrelles
- Aurora Ledesma Garcia.
- Montserrat Alonso Guardiola

CEIP Napoleó Soliva:

- Pilar Morató Tomás
- Roser Ferrer Baret
- Montse Cortés Busquets
- Rosa Sánchez Najarro.

CEIP Quatre Vents:

- Ma Dolors Iglesias Fabregas
- Milagros Martínez Cacho
- Gemma Tó Camps
- Ma Dolors Llenas Sais
- Fina Masnou Piferrer

Col·legi Cor de Maria:

- Carme Roqué Costabella
- Ma Teresa Mollfulleda Costas
- Glòria Fradera i Bassó
- Roser Rocabert Santaaulària

Col·legi Santa Maria:

- Madrona Codina Ortego
- Fina Auquer Planella
- Àngela Peransi i Sanz
- Montse Gomà Pujó

CRP de La Selva II:

- Enric Escoda Amorós
- Josep Martínez Ollé

Coordinació i maquetació: Pepa Celaya Armisen i Quim Serrano

Àngel Planells

Àngel Planells al seu taller. Cadaqués, 1927.

Neix a Cadaqués (Alt Empordà) el dia 1 de desembre de 1901.
Hi viu fins als setze anys.

Al seu pare li agrada molt la pintura i ell també s'hi interessà. Coneix diversos pintors com Meifrén, Mir, Matilla i Pitxot que visitaven sovint l'obrador del seu pare.

1917-20. Es trasllada a Barcelona per aprendre l'ofici de gravador-litògraf. Més tard estudia dibuix en una acadèmia particular.

1920. El seu pare el necessita perquè l'ajudi en el negoci familiar de pastisseria i torna a Cadaqués. Coneix Salvador Dalí.

1922-23. Fa el servei militar al Marroc.

1928. Coneix el primer Manifest Surrealista d'André Breton a la tertúlia avantguardista de l'hotel "Colón", a la plaça de Catalunya.

1929. García Lorca, Buñuel, Eluard, Magritte i Crevel visiten Cadaqués convidats per Dalí. Planells fa amistat amb René Magritte. Realitza les primeres obres surrealistes i escriu els primers poemes automàtics que publica a la revista "Sol ixent".

1929. Es trasllada a Blanes amb la seva família, que obre una pastisseria al carrer Ample de Blanes.

1930. Publica exercicis d'escriptura automàtica i un assaig teòric a la revista "Recull".

1936. És convidat a participar en l'Exposició Internacional del Surrealisme que se celebra a Londres amb altres artistes com Picasso, Domínguez, Dalí i Miró.

1938. És mobilitzat i enviat al front. En tornar viurà entre Blanes i Barcelona.

1943. Es casa. Com que el surrealisme ha estat proscrit i perseguit pinta quadres més comercials.

1948. Reuneix una sèrie d'escrits d'escriptura automàtica acompanyats de dibuixos i d'un pròleg de Dalí amb intenció de publicar-los.

El 1975 la galeria René Metras realitza una important exposició antològica i el recupera per a la història del moviment surrealista.

Àngel Planells mor a Barcelona el 23 de Juliol l'any 1989.

Miratges de l'amor.

Àngel Planells 1979

Activitats:

- Observació i comentaris del quadre “Miratges de l’amor”. Què hi veus? Quins elements hi apareixen? Pots trobar el que veus en el quadre a la realitat? Quins colors ha utilitzat Planells per fer aquest quadre? T’agrada? Per què?
- Completar el fons de “Miratges de l’amor” (Làmina 1) fent dibuixos pintats a sobre, enganxant-hi retalls de revistes, etc.
  - Posar-li un títol.
  - Expressar de forma oral o escrita el que ha representat cada alumne al seu quadre.
- Creació d’un quadre nou amb el mar de fons utilitzant pintures i retalls de revistes.
  - Posar-li un títol.
  - Expressar de forma oral o escrita el que ha representat cada alumne al seu quadre.
- Escriure una història inventada amb els elements i personatges del quadre “Miratges de l’amor”
- Fer un dibuix d’inspiració surrealista en un full de paper amb coses que no apareguin en aquest quadre d’Àngel Planells.
- Observació de peixos i petxines (del natural o de fotografies) i creació d’una figura amb fang o plastilina.

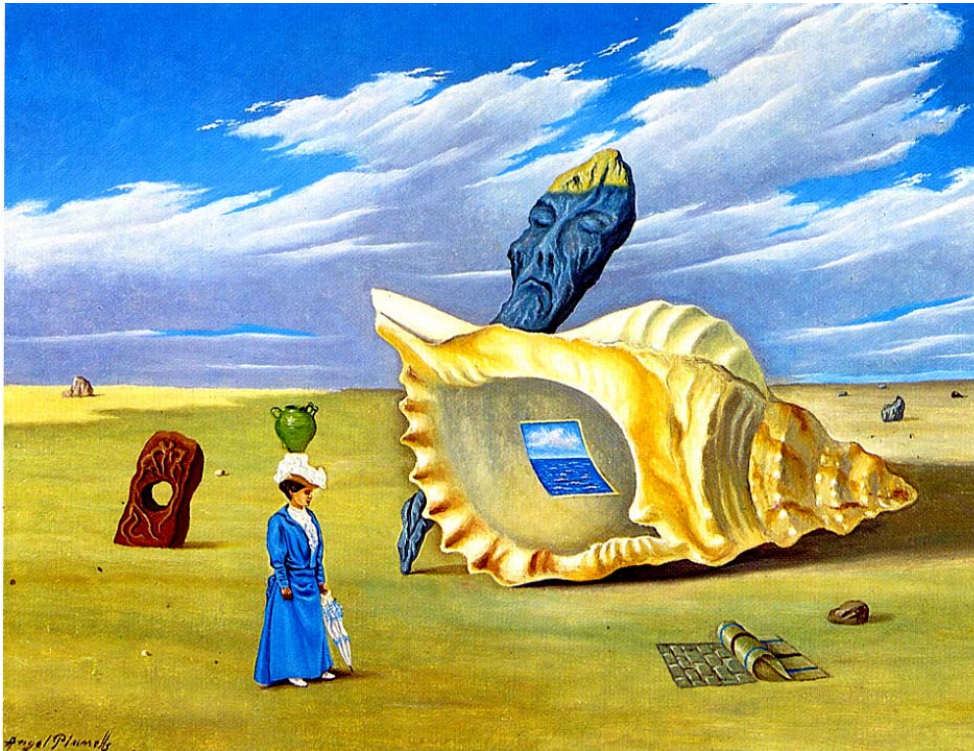

Làmina 1

La gran soledat.

Àngel Planells

Activitats:

- Observació atenta del quadre i conversa. En què t'ha fet pensar aquest quadre el primer cop que l'has vist? Què és el primer que t'ha cridat l'atenció? Per què? Quins elements hi apareixen? Pots trobar el que veus en el quadre a la realitat? Quins colors ha utilitzat Àngel Planells per fer aquest quadre? T'agrada? Per què?
- Fer una composició diferent sobre el fons de "La gran soledat" (Làmina 2) reproduint els dos elements del quadre que li agradin més a cada alumne.
  - Tècnica: ceres o pintures amb els dits o amb pinzell.
    - Posar-li un títol.
    - Expressar de forma oral o escrita el que ha representat cada alumne al seu quadre.
- Tallers:
  - Barrejar blau i blanc per aconseguir diferents tonalitats de cel. Cada alumne experimenta en un full de paper blanc.
  - Barrejar groc i blau per trobar un color verdós semblant al color del terra. Cada alumne pinta el que vol en un altre full de paper.
- Obtenir un nou fons de la següent manera: Doblegar un full de paper per la meitat i pintar a la part de dalt un cel i a la part de baix un terra.
  - Retallar diferents imatges de revistes i fer un collage sobre el fons que acaben de pintar.

Làmina 2

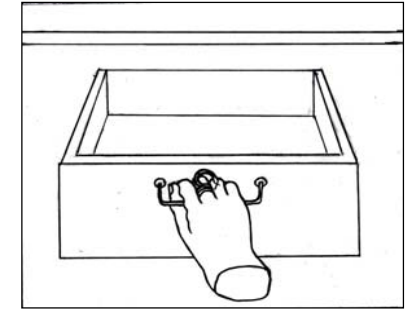
El calaix de les sorpreses. Àngel Planells 1974.

Activitats:

- Observació atenta de la pintura i conversa. Què hi veus? Quins elements hi apareixen? Quins colors ha utilitzat Planells per fer aquest quadre? Què creus que ha volgut representar l'Àngel Planells en aquest quadre?

- Pintar el dibuix de la làmina 3 intentant copiar "El calaix de les sorpreses".
- Colors càlids i colors freds. Realització de tallers per aconseguir-los.
- Creació individual d'un quadre amb elements surrealistes utilitzant ceres.
- Idea de profunditat. Com aconseguix Àngel Planells la profunditat en aquest quadre? Exercici d'observació guiada.

Làmina 3

- Creació individual d'un quadre amb volum: Fer una composició surrealista utilitzant objectes enganxats al paper. Si es vol, es pot pintar el full de paper abans d'enganxar-hi els elements que l'alumne hagi triat.
  - Explicació oral o escrita del que cada alumne ha volgut fer.
- Activitats relacionades amb la geometria:
  - Resseguir la forma del calaix. Com és el quadrat? I el prisma?
  - Concepte dins i fora: Què hi podem posar a dintre d'un calaix?
  - Fer un prisma de plastilina.
  - Comptar les cares d'un prisma.
- Activitats relacionades amb el llenguatge:
  - Fer una llista de coses que podríem trobar al calaix de casa o de l'escola.
  - Fer una frase amb les set primeres paraules de la teva llista.
  - Inventar una petita història amb les coses que podem trobar al calaix. Si es vol es poden utilitzar elements surrealistes.
- Activitats relacionades amb les experiències:
  - La mà com a part del nostre cos. Quin paper té la mà dins el nostre cos? El sentit del tacte, el trobem només a la mà?
  - Per què creiem que l'autor hi ha posat la mà? És una mà normal?

Pintura surrealista

Àngel Planells

Activitats

- Observació de la pintura. Què hi veus? Quins elements hi apareixen? Pots trobar el que veus en el quadre a la realitat? Quins colors ha utilitzat Àngel Planells per fer aquest quadre? T'agrada? Per què?
- Fer un llistat amb les coses que apareixen en el quadre que són reals i un altre amb les que no ho són.
- Buscar un títol per a aquest quadre.
- Proposta de treball centrada en l'arbre: "De què podria ser també aquest arbre?. Exemple: arbre de joguines, de peces de roba, de coses de l'escola,..."
  - Cada alumne explica de què seria el seu arbre i fa un llistat amb tot el que hi penjaria.
  - Dibuixar i pintar l'arbre que cada alumne ha imaginat.
- Treball sobre els somnis: Cada alumne ha d'imaginar que és el pescador del quadre que està somiant. Quin és el seu somni? Després ha de fer un dibuix representant-ho.
- Activitat informàtica:
  - Fer una foto del paisatge marítim de Blanes amb una càmera digital.
  - Amb el programa "Paint" sobreposar a la foto altres dibuixos i fer un quadre digital surrealista.
- Treball en grup: Creació d'un quadre mural a partir d'un fons pintat amb els tres elements "cel, mar i terra". Fer fotocòpies a diferents mides dels objectes del quadre. Amb aquest material retallat i d'altres de lliure elecció, cada grup farà la composició del seu mural.

La cabina dels somnis.

Àngel Planells 1975.

Activitats:

- Visita a l'Ajuntament de Blanes per observar el quadre al natural. Observació de la pintura. Què hi veus? Quins elements hi apareixen? Quines formes tenen? Pots trobar el que veus en el quadre a la realitat? Quins colors ha utilitzat el pintor per fer aquest quadre? T'agrada? Per què?
- Creació d'un quadre nou semblant a "La cabina dels somnis", però eliminant elements del quadre que hi apareixen. Cada alumne elimina els que vol.
- Fer una nova creació a partir de dos elements de "La cabina dels somnis":
  - Cada alumne tria i retalla 2 elements de la làmina 4 .
  - Després els enganxa en un full de paper en blanc i completa un quadre diferent a "La cabina dels somnis", utilitzant pintures de cera o pinzells.
- Realització individual d'un collage d'inspiració surrealista.
  - Posar-li un nom.
  - Explicar els elements que hi apareixen de manera oral i escrita.

Làmina 4

La nostàlgia pesa. Àngel Planells 1963.

Activitats:

- Joc surrealista:
Fer grups de tres alumnes. Cada grup doblega un full de paper en tres parts (tríptic).
  - Un alumne dibuixa o pinta sobre la primera part del paper.
  - El segon continua amb la segona part sense veure el que ha fet el primer (només pot veure l'acabament per continuar amb el que li suggereix aquest acabament).
  - El tercer alumne fa el mateix que el segon a la tercera part del paper (només pot veure l'acabament per continuar amb el que li suggereix aquest acabament, sense veure la resta del paper).
- Un cop acabat l'exercici anterior, desplegar el fulls de paper i fer una exposició a l'aula amb els resultats obtinguts.
- Comentari general amb el grup classe sobre els resultats obtinguts. Què els suggereixen les composicions? Quines dificultats han trobat per a la seva realització? Què els ha agradat més d'aquest exercici?
- Dibuixar en un full de paper les tres línies que marquin la sorra, el mar i el cel. Després fer una còpia creativa de "La nostàlgia pesa" amb la tècnica del collage (Es pot utilitzar sorra, cotó, robes, dibuixos, objectes amb volum, etc.)

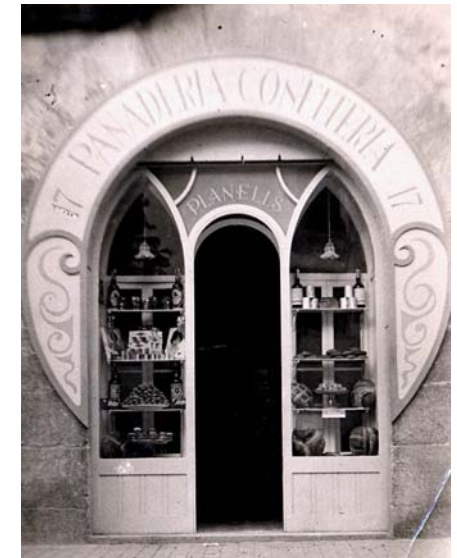
El jugador fantasma.

Àngel Planells 1936

Activitats:

- Lectura del resum de la vida d'Àngel Planells (1ª pàgina de la carpeta de l'alumne). Emfatitzar on va viure quan van venir a Blanes i quin era el negoci familiar.
- En un plànol de Blanes, marcar amb un punt vermell el lloc on va viure l'Àngel Planells (c/ Ample núm. 17. Ara perfumeria Balliu). Mostrar als alumnes la pintura de la seva façana amb el projector de cossos opacs. Explicar que aquesta porta ja no hi és, ara és diferent. Abans hi havia una pastisseria, el negoci familiar que portava el germà de l'Àngel; ara hi ha la perfumeria Balliu, amb una decoració diferent.
- Al mateix plànol, un cop situada l'antiga casa d'Àngel Planells, situar amb un punt blau l'escola. Després resseguir amb llapis o retolador el camí que cal fer per anar de l'escola a l'antiga casa d'Àngel Planells.
- Projectió de "El jugador fantasma" amb el projector de cossos opacs. Observació i anàlisi oral del quadre amb tot el grup classe.
- Realització d'un dibuix individual amb el que més els ha cridat l'atenció o interpretant el que hem observat d'aquest quadre.

Porta d'entrada a l'antiga pastisseria Planells. Avui, c/ Ample 17.

- Exposició dels dibuixos i explicacions individuals de cada un d'ells.
- Conversa a classe per recordar què va representar el moviment surrealista. Comparació de la representació surrealista amb la realitat.
- Realització d'un trencaclosques individual. Retallar les peces de la làmina 5 i enganxar-les correctament en un altre full de paper.

Làmina 5

- Resseguir les siluetes del quadre sobre paper vegetal o amb un paper normal. A partir del dibuix obtingut, pintar-ne un amb colors freds i una altre amb colors calents.

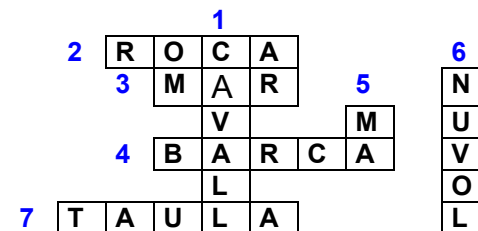
Endevinalles:

- Una bèstia grossa sóc que serveixo pel treball i, com a festa major jo no deixo mai el ball.
- De la voreta del mar Ningú no em sap treure A l'estiu tothom em vol venir a veure I a l'hivern ningú no em diu res.
- Un llençol ben apedaçat Que punta d'agulla No l'ha tocat.

Respostes:
1: El cavall; 2: La platja; 3: El núvol

Mots encreuats:

- Animal de 4 potes, per pujar-hi a sobre.
- Pedra grossa que es troba al mar.
- Gran extensió d'aigua salada.
- Serveix per viatjar pel mar.
- Part del cos per agafar coses.
- Són al cel i semblen de cotó.
- Moble on dinem, mengem, escrivim,...

- Coneixement del Medi. L'entorn més proper: Blanes, poble de pescadors. Explicació per part del/la mestre/a de l'activitat de la pesca. Visita al moll de Blanes. Si no és possible, observació de diferents fotografies del moll (cal suposar que tots els i les alumnes coneixen aquest indret del seu poble). Exercicis d'expressió oral: Què podem veure al moll? Quins estris fan servir els pescadors per pescar?. Fer un dibuix dels estris que s'hagin pogut treballar a la classe. Realització individual d'una barca amb plastilina.